

**SAYIN MİSAFİRLERİMİZ,
SAYIN ARKADAŞLARIM,
BÜYÜK TÜRK MİLLETİNİN FAZİLETLİ YÜKSEK HÂKİMLERİ.**

Tarihin yanılmaz hükmüne tevdi ettiğimiz son adlı yıl Yargıtay bakımından bir hayli hareketli geçmiştir. Yargıtay'a ve Yüksek Hâkimlerin kişiliklerine yöneltilen sataşmaları ibret ve hayretle basında gördük, okuduk. Bunları üzerinde durmaya değer nitelikte görmemekteyim. Çünkü; hepimiz asil Türk Milleti bunları okurken yeter derecede tiksiniştir. Onlar, bu millet çoğunluğunun saf ve temiz duygu ve kanılarını yansıtmaktan çok uzaktır. Asil Türk Milleti birçok vasıtalarla bunlara bir değer vermediğini belirtmiştir.. Esasen en doğru hükmü tarih verecektir. Yeni adli yıla başlamanın verdiği neşe ve şevkinizi bulandırmak istemiyorum. Nihayet bu sataşmaların gerçek nedenleri olayların içinde bulunanlarca pekâlâ bilinmektedir.

Yalnız bunların bize Anayasa ilkelerinin ve yirminci yüzyıl demokrasisinin bazı kişiler tarafından henüz gereği gibi kavranmadığını, millî demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'nde Anayasa kuruluşlarının, yüksek mahkemelerin fonksiyonlarının iyi anlaşılmadığını belirtmektedir. Gerçekten; bir devir değiştirmiş, yeni bir düzen kurmuş ve o düzeni yerleştirmek çabası içine girmiş bir ortamda bazı yadırgamalara rastlanması gayet tabiidir.

Anayasa; yasama ve yargı yetkileri ile yürütme görevlerini dengelemiş, yetki ve görevlerin sınırlarını çizmiş, bunları kullananlardan birini diğerine karşı üstün tutmamıştır. Kanun dairesinde denetleme, sorumluluk halleri saklıdır.

Egemenlik kayıtsız ve şartsız Türk Milleti'nindir. Millet; egemenliği Anayasa'nın ve diğer kanunların koyduğu esaslara göre yetkili organlar eli ile kullanır. Yargı yetkisini bağımsız mahkemeler doğrudan doğruya Anayasa'dan almışlardır. Bunu; Türk Milleti adına kullanırlar. Anayasa rejimi karşısında bugün hiçbir topluluk hiçbir zümre, hiçbir kimse (Türk Milleti benim) diyemez. Sorumlu kuruluş ve kişilerin yalnız sınırlı yetki ve görevleri vardır. Hâkimler ve Yargıtay da Anayasa'nın tanıdığı yetkiyi Anayasa ve özel kanunların sınırları içinde kullanır, görevleri yerine getirirler. Bu yetkilerin gereği gibi kullanılması görevlerin tam olarak yerine getirilmesi için bağımsızlık ve hâkimlik teminatı tanınmıştır. Bu terimlerin kanunlarda yer almış olması da yeterli değildir. Bağımsızlık, hâkimlik teminatı ilkeleri bütün gönüllerde yerleşmiş olmalıdır. Bir hâkimden veya bir mahkeme kararından söz edilirken gerçekten saygılı olmak lâzımdır. Gerçekten edepli ve terbiyeli davranmak, lâzımdır. Gerçi hâkim de bir insandır. Mahkemeler de insanlardan kurulmuştur. Hâkim de, mahkeme de bir yanlışlığa düşebilir veyahut yanlışlıkları sanılabilir. Yanlış hükümlerin düzeltilmesi için kanun yolları vardır. Bir olay hakkında kanun yolları kapanmış, ona ilişkin karara kesinleşmiş bulunuyorsa, o kararın doğru olduğu kabul edilmelidir. Karar yalnız tarafsız bilim adamları tarafından bir hukuk problemi olarak objektif tartışma konusu yapılabilir.

Bağımsızlık ve teminat hükümlerinin bazı hâkimler tarafından kötüye kullanılması ihtimali vardır. Bu istisnai haller ve ihtimaller zaman ile ortadan kalkacak kuşku, olaylar ve arızalardır. Anayasa sistemi içinde gelişmeler hızlandıkça bu kuşku ve olaylar ortadan kalkacak, bütün hâkimler bağımsızlığa ve teminat hükümlerine alışacaklar, bunları iyi yönde kullanma yoluna gideceklerdir. Gerçek demokrasi havasına girmek bir tahammül ve sabır işidir.

Hâkimi teminattan ve bağımsızlıktan yoksun kılmak, teminatı zedeleyecek, bağımsızlığı giderecek hükümler getirmek; teminatı ve bağımsızlığı kötüye kullanan tek Türk hâkimin mevcudiyetine katlanmaktan çok daha sakıncalı ve hatta tehlikelidir.

Hâkimler ve Yargıtay hakkında yeni kanunlar sevk edilirken bunun üzerinde hassasiyetle ve dikkatle durulmalıdır. Cumhuriyet Savcılarına ilişkin kanun hükümlerinden Anayasaya aykırılığından dolayı Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilen kısımların yerine yenileri getirilirken Anayasa'nın sözüne, özüne ve Anayasa Mahkemesi kararlarındaki gerekçelere ve şimdi söz konusu ettiğim temel düşüncelere dikkat edilmelidir. Ancak bu suretle hukuk devletine lâıyk dengeli bir sistemin gereklerini, Anayasa'nın 137 nci maddesi hükmünü yerine getirmek mümkün olur.

Türk Hâkimleri millet çoğunluğunun davranışı gibi gerçek saygılı olmayı, gerçek edepli davranmayı herkesten beklemektedirler.

Türk Milleti; değerli hâkimleri, değerleri düşürmek suretiyle değil, değerlere değer katmak yolu ile elde edebilir.

Yargıtay ve diğer mahkemeler Cumhuriyeti, Devleti ayakta tutan temellerden biridir. Bu temelleri sağlam ve itibarda bulundurmaya lâzımdır. Bu temeller yurttaki nizamı, düzeni sağlar. Düzensizliğe, aşırı sağ veya aşırı sol eğilimli kaba kuvvetlerin kıpırdamalarına, anarşiye engel olurlar. Devletin dayandığı temeller sarsıldığı, görevlerini gereği gibi yapamadıkları takdirde anarşi hali meydana gelir. Bu hal hepimizin nefret ettiğimiz komünizme yol açar, ona elverişli bir ortam yaratır. Komünizmin doğuşunu, gelişmesini, dünya yüzüne yayılmasını lütfen inceleyiniz. Bu hareket gözüne kestirdiği ülkede kurulmuş, demokratik düzeni ve o düzenin dayandığı temelleri yıkmaya işe başlamıştır. O temeller bir defa yıkıldıktan, düzen bozulduktan sonra anarşi hali doğduktan sonra dikta düzeni kurmak kolaylaşmıştır. Bununla beraber kurulmuş düzenin aynı istikamette gelişmesi ile başka istikamete yönelmesini birbirine karıştırmamak lâzımdır.

Üniversitelerimizi, öğretmenlerimizi, aydın Türk Vatandaşlarını bu yolda millete ışık tutmaya davet ediyorum.

Sayın Dinleyicilerim,

Geçen adalet yılı içinde vefat etmiş olan hâkimlere, savcılara ve diğer adalet görevlilerine, adalete yardım etmiş olanlara ebedî rahmet dilerim. Bu arada Danıştay Üyesi Sayın Mehmet Gürelli, Mustafa Tarkan, Mehmet Varinli, Yargıtay Üyeliğinden emekli Ali Rıza Yardım, Şemsettin Gıcıman, Nail Izgi, Danıştay Üyeliğinden emekli Mahmut Nedim öğüt, Ali Suner'in ölümleri kendilerini tanıyanları çok üzmüştür. Hepsinin fazilet dolu hatıralarını adalete yaptıkları değerli hizmetleri minnetle anırım. Aziz hatıraları önünde saygı ile eğilirim. Arkadaşlarına, yakınlarına kendi adıma ve Yargıtay hâkimleri namına başsağlığı dilerim.

Geçen adalet yılı içinde Yargıtay Üyesi Sayın Nedim Öztan, Tahsin Ünür, Cemal Turgut Poyrazoğlu, Kâmil Gürçay, Mefharet Sezel, Yargıtay Savcısı Mürüvet Tüzünkan, Anayasa Mahkemesi Başkanı İbrahim Senil, üye Şemsettin Akçaoğlu, Danıştay Başkanı Rıza Göksu emekliye ayrılmışlardır. Bu saygı değer faziletli hâkimler yurt ölçüsünde birer değer taşımakta idiler. Hayatlarının en verimli yıllarını adalet hizmetine harcamak, arkalarında tatlı hatıralar bırakmak mutluluğuna ermişlerdir. Bu hizmetten ayrılmaları doldurulması güç boşluklar meydana getirmiştir. Kendilerine sıhhatli, mutlu ve uzun ömürler dilerim.

Sayın Dinleyicilerim,

Geçen adalet yılı içinde çeşitli adalet hizmetlerinde birçok hâkim ve savcılar yeni görevler almışlardır. Yargıtay Üyesi Sayın Kemal Tan Yargıtay'ın Genel Kurulu'nca ikinci Başkanlığa seçilmiş ve ikinci Hukuk Dairesi Başkanlığı'nı deruhte etmiştir.

Yüksek Hâkimler Kurulu 887 sayılı Kanun ile Yargıtay'a eklenen 30 üye kadrosuna ve daha önce boşalan üyeliklere seçim yapmıştır. Bu suretle Yargıtay çalışmalarına 35 üye katılmış bulunmaktadır. Kurul'un seçimlerde gösterdiği çabukluk şükranla kaydedilmeye değer niteliktedir. Şimdi Yargıtay'da üç üyelik boş durmaktadır. Bunlara ait seçimlerin de acele yapılmasını kuruldan rica ederim.

Daha evvelki adalet yılı içinde Askerî Yargıtay'dan emekliye ayrılan Sayın Hâkim General Esat Doğu ile Kemal Gökçe'nin geçen adalet yılı içinde görevlerine avdet olmaları memmuniyet doğurmuştur.

Geçen adalet yılı içinde yeni görevler almış olan bütün hâkim, savcı ve adalet görevlilerine başarılar dilerim.

Adalet Bakanlığı 882 numaralı Kanunun verdiği kadrodan faydalanarak Ankara Asliye Mahkemesi kadrosuna ilâveler yapılmasını ve bu ilâvelerle Yargıtay'a yetkili üye yardımcısı atama imkânının sağlanmasını vaat buyurmuş ve bir kısım atamalar yapılmıştır. Vaat tamamının yerine getirilmesini beklerken Bakanlığın ve Yüksek Hâkimler Kurulu'nun bu davranışlarından ötürü adalet namına şükranlarımı bildiririm.

Sayın Dinleyicilerim,

887 sayılı Kanun, hukuk dairelerindeki sıkışık durumu gözönünde tutarak Yargıtay'a 30 üye kadrosu ilâve etmiştir. Gerçekten Yargıtay'ın ötedenberi hukukçu üyeye ihtiyacı vardır. Hukuk dairelerinde cezacı hâkimlerden faydalanmak zorunluğu her zaman duyulmuştur. Halbuki bu defa 35 üyelik için yapılan seçimde Yargıtay'a ihtiyacı karşılayacak sayıda hukukçu üye intikali mümkün olamamıştır. Altı cezacı üyeden hukuk dairelerinde çalışmaları rica edilmiştir. (Bu sayın üyelerden bir kısmı hukuk dairelerinde çalışmak arzusunun açıklamışlardır).

Yeni üyelerin dairelerine intibak etmeleri gecikmemiştir. Şimdi Yargıtay'ın hukukçu üye ihtiyacı tamamen giderilmiş değildir. Üç münhal üyelik hukukçu üyelerin emekliye ayrılmasından husule gelmiştir. Bu kadrolara cezacı üyeler seçilse dahi hukuk dairelerinde görev almaları zorunluğu vardır.

Sayın Dinleyicilerim,

Yargıtay 1967 takvim yılı başında bir önceki yıldan (29.000) küsur iş devralmıştır. 1967 yılında (164.000) küsur iş gelmiştir. 1966 yılına nazaran (10.000) küsur eksilme vardır. 1967 yılında iş toplamı (196.000) küsur olmuştur. Bu yıl (165.000) küsur iş çıkarılmış. 1968 takvim yılına (28.000) küsur iş devredilmiştir. 20 Temmuz 1968 gününde iş sayısı ise {22.000) küsurdur. Üye kadrosunun, üye yardımcılarının artırılması, devredilen iş sayısının kısa zamanda bu şekli almasını sağlamıştır. Aynı nedenlerle bugün her daire gelen işten çok iş çıkarmak çabasıdadır. Duruşmasız ve normal işler Birinci Hukukta 15 günde, ikinci Hukukla ayda, Üçüncü Hukuk'ta 1 ayda, Dördüncü Hukuk'ta 12 ayda, Beşinci Hukukla 8-15 günde, Altıncı Hukuk'ta 4 ayda, Yedinci Hukuk'ta 3 ayda, Sekizinci Hukuk'ta 20-30 günde, Dokuzuncu Hukukla 3-4 ayda, Ticaret Dairesi'nde 1,5 senede, icra ve iflâs Dairesi'nde 3-10 günde, Birinci Ceza'da 10-15 ayda, ikinci Ceza'da 2 ayda, Üçüncü Ceza'da 1

ayda, Dördüncü Ceza'da 2-3 ayda, Beşinci Ceza'da 7-10 günde, Altıncı Ceza'da 7 günde, Yedinci Ceza'da 15 günde incelenip karara bağlanmaktadır (Duruşmalı, acele, tutuklu işlerle üzerinde durulması gereken konularla ilgili dosyalar müstesnadır).

Yetkili üye yardımcısı artırıldığı takdirde bu süreler daha kısılacaktır.

Hukuk Genel Kurulu'nda işlerin geciktiği bir gerçektir. Kurul'un toplantı için üye ve karar için oy yeter sayısı hakkındaki Kanun hükümlerinin bunda büyük etkisi bulunmaktadır. Bu hususta Büyük Millet Meclisi'ndeki kanun teklifinin biran önce kanunlaşması birçok iş sahibini sevindirecektir. Bugünkü kanun? durum karşısında yeni üyelerin sağladıkları imkândan faydalanmak suretiyle haftada bir gün yapılan kurul toplantısı Ekim 1967'den itibaren ikiye çıkarılmış ve daha çok işin karara bağlanması imkânı elde edilmiştir. Sayın başkan ve üye arkadaşlarımdan genel kurul toplantı günlerinde daha uzun müddet çalışmak imkânını ve görüşmeleri iş saatleriyle bağlı tutmamak durumunu Birinci Başkanlığa bahşetmelerini rica etmekteyim.

Sayın Dinleyicilerim,

Geçen adalet yılında, Yargıtay'a eklenen binaya bazı daireler ile C. Başsavcılık bölümleri taşınmışlardır. Kadrolara yapılan ilâveler nedeni ile yeni bina dahil artan ihtiyacı karşılamaktan çok uzak kalmıştır. Binanın 8 kat yapılması plânlanmış, inşaat ona göre yürütülmüş iken imar heyetinin daha fazla yükseklik vermemiş olması yüzünden inşaat 4 katta bırakılmıştır, imar heyetinin bu kararı Danıştay'ca bozulmuştur. Heyet yeni bir karar alacaktır. Bu kararın bugünkü ihtiyacımızı karşılayacak nitelikte olmasını temenni etmekteyiz.

Yargıtay esas ve ek binaları bakanlıklar binaları arasına sıkışmış bir durumdadır. Artan ihtiyacı karşılayacak inşaata elverişli arsası yoktur.

Şehirin inkişâf sahası istikâmetinden ve bugünkü iskân sahası, dışında ve hemen civarında çok geniş bir arazi parçasının adalet sitesi için bugünden tefrik ve tahsis olunması uzağı görüşe bir örnek teşkil edecektir. O arazi parçası ileride belediye hizmetlerinden faydalanacak duruma geldiği zaman sistemin inşasına başlanır, ihtiyaçların artışı oranında inşaata devam olunur. Böyle bir teşebbüste emekleri geçecek kimseler adalet tarihinde mümtaz bir yer alırlar.

Sayın Dinleyicilerim,

Geçen adalet yılında Yargıtay çok mutlu günler yaşamıştır. Yargıtay ve Danıştay kuruluşlarının 100. yıldönümlerini 1968 yılında kutlamışlardır. 17 Haziran 1968 Pazartesi günü sabahleyin Yargıtay mensupları büyük kurtarıcı ve devrimci, müstesna devlet adamı Atatürk'ün kabirlerinde saygı duruşu yapmışlar ve kabre bir çelenk koymuşlar, yurttaki kardeş kavgasını önleyen, demokrasi hayatımızda bir dönüm noktası sayılan 27 Mayıs 1960 Devrimi'nin lideri büyük adam Cemal Gürselin ve devrim şehitlerinin kabirlerini ziyaret ettikten sonra Büyük Millet Meclisi tören salonunda hazır bulunmuşlardır. Burada tören, ricamızı kabul buyuran Sayın Cumhurbaşkanımız Cevdet Sunay'ın tarihi değer taşıyan veciz konuşması ile açılmıştır. Bu konuşmada hukuk devrimleri karşısında Yargıtay'ın çalışmalarına işaret buyurduktan sonra bu kuruluşun hukuk inkılâbını yerleştiren ve gelişmede oynadığı rolün önemli olduğu kanısını açıklamış, Yargıtay müstesna hizmetleri dolayısıyla Cumhuriyetin temel dayanaklarından biri olarak belirtilmiştir. Bu konuşma zevkle ve ilgi ile dinlenmiştir. Bundan sonra arkadaşlarım ve misafirlerimiz benim naçiz sözlerimi dinlemek sabır ve tahammülünü göstermişlerdir. Bu toplantıda sayın Adalet Bakanı

Hasan Dinçer'in, Yargıtay eski Birinci Başkanlarından Sayın İhsan Köknel'in, Ankara Barosu Başkanı Sayın Oktay Çubukgil'in birbirinden değerli ve ilgi çeken konuşmaları zevkle dinlenmiştir. Radyo ve televizyon postaları özel programlar düzenlemişler, günün önemini belirtmişler ve değerli Yargıtay hâkimlerinin konuşmalarına programlarında yer vermişlerdir. Basında Hukuk devrimleri ve Yargıtay hakkında geniş ölçüde yayın yapılmıştır.

17 Haziran 1968 gecesi Adalet Bakanı tarafından Büyük Ankara Oteli'nde bir toplantı tertiplenmiştir.

18 Haziran 1968 Salı günü İmar ve İskân Bakanlığı konferans salonunda düzenlenen toplantıya Yargıtay Üyesi Sayın Senai Olgaç tarafından (Mahkemeler ve Yargıtay'a düşen ödevler) konusunda, Profesör Sayın Faruk Erem tarafından (Ceza adaletinde mağdurların himayesi) konusunda çok faydalı bilimsel konuşmalar yapılmıştır. Aynı günün akşamı Ankara Barosu'nun bu yıl dönümleri şerefine düzenlediği toplantıda bulunduk.

Adalet Bakanlığı çok değerli yazıları bir araya toplayan bir armağan, Yargıtay hâkimlerinin resimlerini, adlarını, kısa hal tercümelerini kapsayan bir albüm yayınlamış, bir hatıra plâkası, Yargıtay hâkimlerine münhasır rozet hazırlatmıştır. Bunlar gerekli kuruluş ve kişilere dağıtılmıştır.

P.T.T. idaresi iki değerde hatıra pulu ve Tekel idaresi özel ambalajlı sigara ile bu kutlamaya katılmışlardır. Bütün ağır ceza mahkemesi olan yerlerde bu yıl dönümü kutlanmıştır.

Bu vesile ile Asil Türk Milleti ve onun manevi temsilcileri hâkimler ve Yargıtay hakkındaki temiz duygularını, günün uyandırdığı heyecanlarını açıklamak fırsatını kaçınmadıkları gibi, Türkiye'deki yabancı dost Devlet temsilcileri, dost devletlerin yüksek hâkimleri de iyi dileklerini açıklamaktan geri kalmamışlardır.

Adlî hayatımızda son yüzyılın millet ölçüsünde önem ve anlamını kavramak mutluluğuna ermiş, bunun kutlanmasına, kutlama programlarına katılmış olanlara, bu programın düzenlenmesinde, uygulanmasında emeği ve yardımı geçenlere, sözle, yazı ile Yargıtay'ın çabalarını arttırmaya, hâkimlerin adalet yolundaki şevk ve azimlerini kuvvetlendirmeye etkili olanlara, Türk adaletine görevlerini açıklayanlara, ayrı ayrı teşekkür etmeye imkân bulamadığım için, bunu burada yerine getirmeyi en zevkli bir borç bilmekteyim.

Sayın Dinleyenlerim,

Geçen yüzyıl Türk Hukukunu Batı Hukuk sistemine ve onun müsbet ilme dayanan kalıplarına oturtmak, yerleştirmek dönemi olmuştur. Bu dönemde Türk Hukuku halkın uygar bir halde yaşaması, gelişmesi imkânını hazırlayacak niteliğe yönelmiştir.

Bu dönemde Türkiye'de millî hukuk ve millî hukuk egemenliği kurulmuştur. Kapitülasyonlara dayanan adlî kayıtlamalar, şeriat hukukunun gereği olan şeriat, kilise ve havra mahkemeleri bu dönemde tarihe karışmıştır. Kapitülasyonların doğuşu, gelişmesi, bunların biçim ve nedenleri, sonuçları, acı uygulamaları, bunlardan kurtulmak için yapılan mücadeleler, çekilen acılar dikkatle incelenmeli, üzerinde ibretle durulmalıdır. Bu dönemde 1961 Anayasası ile Türk hâkimi bağımsızlığa ve teminata kavuşmuştur.

Bütün bu önemli devrimler, gelişmeler, değişmeler arasında faziletli Türk hâkimleri görevlerini hakkı ile yapmak mutluluğuna ermişlerdir. Anayasa'nın ve diğer kanunların ve vicdanlarının emrini yerine getirmişlerdir. Devrim kanunlarının uygulanmasında; o kanunların toplum bünyesine ve yararına yerleştirilmesinde başarı göstermişlerdir. O hâkimler elbette Anayasa'nın gerçek anlamına uygun davranışları ile devrim prensiplerinin, Anayasa'nın yurt üstünde hâkimiyetin ebediyete kadar devam ettirecekler, toplumu mutlu kılacak, bundan müstesna bir zevk duyacaklardır.

Sayın Dinleyicilerim,

Yargıtay geçen adalet yılı içinde onüç içtihadı Birleştirme Kararı vermiştir. Bunları kısaca arz etmeme müsaade buyurmanızı rica edeceğim :

• **1 -11 Aralık 1967 tarihli karara nazaran:** Cezaların infazı hakkındaki 647 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin 5 inci fıkrası uyarınca para cezasının tahsilini sağlamak amacı ile hükümlünün mallarına ve haklarına hükümle birlikte tedbir konulmamış olması halinde hükmün kesinleşmesinden sonra infaz sırasında Ceza Yargılama Usûlü Kanunu'nun 402 nci maddesine dayanılarak mahkemeden tedbir kararı istenemez.

• **2 - 13 Aralık 1967 tarihli karara nazaran:** Taşıma akdinin teminatı olarak taşıyıcı tarafından yatırılan ve akdin ifa edilmiş olmasına rağmen, henüz geri verilmemiş bulunan banka teminat mektubunun iadesi hakkında taşıyıcının taşıtan aleyhine açtığı davada Türk Ticaret Kanununun 767 nci maddesindeki zaman aşımı ileri sürülemez.

• **3 - 7 Şubat 1968 tarihli karara nazaran:** Üzerinde intifa hakkı bulunan tasarruf hesabına banka ikramiyesi isabet ederse, bu ikramiye tamamen intifa sahibine ait olamayacağı gibi sermaye sahibine de ait olmaz.

Ancak kuru mülkiyeti sermaye sahibine ve yalnız intifa hakkı sahibine ait olur.

• **4 - 21 Şubat 1968 tarihli karara nazaran:** Bir gayrimenkulde kiracı olarak oturan bir kimse eğer bir yapı kooperatifinde ortak bulunuyorsa, kooperatifçe kendisine oturabileceği bir mesken tahsis edilmiş ise, 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkındaki Kanunun 7 nci maddesinin son fıkrasının uygulanması bakımından kendisi mesken sahibi sayılır. O meskenin adına tapuda kayıtlı olup olmadığına bakılmaz.

• **5 - 21 Şubat 1968 tarihli diğer bir karara nazaran:** İcra ve iflâs Kanunu'nun 364 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasının uygulanması bakımından icra tetkik mercii kararının temyiz edilmiş olması icra veznesinde bulunan paranın alacaklıya ödenmesine engel olamaz.

• **6 - 4 Mart 1968 tarihli karara nazaran:** 2490 numaralı Arttırma ve Eksiltme Kanunu uyarınca yapılan ihalelerde müteahhit mukavele yapmaktan kaçınır ve bu suretle ihalenin feshine sebebiyet verirse Kanunun 25 inci maddesindeki sınırlar içinde sorumlu olur. Bu sorumluluk şartnameye konulacak özel hükümlerle genişletilemez.

• **7 - 4 Mart 1968 tarihli diğer bir karara nazaran:** Kiralanan gayrimenkulun bazı vergi ve resimleri kanun ile veya sözleşme ile kısmen veya tamamen kiracıya yükletilmiş iken bunlar kiralayan tarafından ödenmiş bulunuyorsa, kiralayanın bundan doğan alacağı kira parası alacağı sayılmaz. Adi bir alacak niteliğindedir. Borçlar Kanunu'nun 260 inci maddesine dayanılarak temerrüt sebebi ile kira akdinin

feshi istenemez.

• **8 - 29 Nisan 1968 tarihli karara nazaran:** Umumî yola çıkmak için yeter yolu bulunmayan bir gayrimenkul sahibi Medeni Kanun'un 671 inci maddesi uyarınca komşularından geçit isteyebilir. Böyle bir davanın 6785 sayılı imar Kanunu'nun 39 uncu maddesi ile ilgisi bulunmamaktadır. Medeni Kanunun 671 inci maddesindeki şartlar mevcut ise, ayrıca böyle bir geçit vermenin imar mevzuatına uygun olmadığı aranmaz.

• **9 - 6 Mayıs 1968 tarihli karar, kaçakçılık suçları ile ilgilidir:** Kaçak eşyaya ilgili idarece tesbit edilip mahkemeye bildirilen (şif değer) hükme esas tutulamaz. Gerçek şif değerinin belirtilmesi için mahkemece tarafsız mercilere ve uzman bilirkişilere başvurulması lâzımdır. Bu hususta suçlunun bir itirazı olup olmadığına bakılmaz.

• **10 - 8 Mayıs 1968 tarihli karara nazaran:** 4753 numaralı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu uyarınca Hazine yeri olarak belirtilen ve Hazine namına tapu kütüğüne geçirilen gayrimenkullere haksız müdahale edenler hakkında bu müdahalenin önlenmesi davasını Hazine açabileceği gibi Köy İşleri Bakanlığı da açabilir. Prensipte itibarıyla işgal tazminatı davasını yalnız Hazine açabilir.

• **11 - 20 Mayıs 1968 ve 10 Haziran 1968 tarihli iki karar:** Mahkeme harçları ile ilgili bulunmaktadır.

• **12 - 10 Haziran 1968 tarihli diğer bir karar:** Devlet ormanından kaçak ağaç elde edilmesi halinde tazminatın nasıl hesap edileceğine dair bulunmaktadır. Bu kararda 6831 numaralı Orman Kanunu'nun 112 nci maddesi tartışma konusu olmuştur. Buna nazaran; hakkında, Kanunun diğer maddesinde başkaca bir hüküm sevkedilmemiş olan yasak eylemleri işleyenler bu yüzden ormanda husule gelen bütün zararları karşılayacak suretle ve Borçlar Kanunu'nun genel hükümleri dairesinde hesaplanacak tam tazminat ile sorumludurlar.

Sayın Dinleyicilerim,

Ormanlar halkın bilgisizliği yüzünden ötedenberi tahrip edilegelmektedir. Orman mevzuatında sık sık değişiklikler yapılmış, ormanları korumak için tedbirler tertipler alınmış olmasına rağmen (Cibali - mubaha) dönemi kapatılamamış, tahribin önüne geçilememiştir. Bir zaman orman tahripçilerinin sık sık affedilmeleri durumu daha kötüye götürmüştür. 1961 Anayasa'sı 131 inci maddesi ile ormanlar hakkında kesin ve özel hükümler sevk etmiş, hatta orman suçları için genel af çıkarılamayacağını, ormanların tahribine yol açacak hiçbir siyasî propaganda yapılamayacağını belirtmiştir. Yargıtay; Orman Kanunu'nun uygulanmasında Anayasa'nın bu davranışını daima gözönünde tutmuştur. Bilindiği gibi ormanlar bir gelir kaynağı olmakla beraber yurdun havasına, iklimine, güzelliğine, sel ve su basmalarına, toprak kaybına etkili bir unsurdur. Ormanların tahrip edilmiş olmasından dolayı yurt topraklarından mühim bir kısmı sel ve çaylarla denizlere akmakta, elden çıkmakta, geriye verimsiz çıplak kayalıklar kalmaktadır. Aynı nedenle bir çok yerler sel ve su basması felâketine uğramaktadır. Ağaçsızlık mevsimlerin olağan cereyanını aksatmış birçok yerler çöl halini almıştır. Bugün öyle zannediyorum ki, yurt ormanları gelir ve kazanç kaynağı olmaktan çıkmıştır. Ormanların kesimi, tahribi kesinlikle durdurulmalı, kesim ve çıkarma kocamış, çürümüş, devrilmiş ağaçlara hasredilmelidir. Ormanların korunması ve genişletilmesi için daha tesirli tedbirler alınmalıdır. Yeni orman kanunu

hazırlanırken tasarıya ormanların tahribine yol açacak siyasî bir propaganda havası verilmemelidir.

Sayın Dinleyicilerim,

Yargıtay Genel Kurulları, özel daireler yurt çapında çok önemli kararlar almışlardır. Birçok problemleri çözmüşlerdir. Bunları anlatmak çok uzun sürecektir, yalnız Hukuk Genel Kurulu'nun 25 Ekim 1967 tarihli kararına temas etmeden geçemeyeceğim.

Bu karar Devlet Bütçesinin (D) cetvelinde aylık ücret alan kamu hizmeti görevlilerinin işçi sendikaları toplu iş sözleşmesi, devlet personeli sendikaları kanunları karşısındaki durumlarını kesin olarak belirtmektedir.

Bu karara nazaran; bunların gördükleri işlerin nitelikleri ne olursa olsun işçi sendikasına giremezler, kendilerinden sendika aidatı kesilemez. Binnetice toplu iş sözleşmesine katılamazlar. Fakat, bunların durumunu diğer kanunlar sağlam temellere bağlamamış, kendilerine teminat sağlamamıştır. Kısa zamanda bütçenin (D) cetvelinden aylık ücret alan kamu hizmeti görevlilerinin durumu düzeltilmeli, her bakımdan bunlarla memurlar arasındaki fark giderilmelidir.

Yargıtay; geçen adalet yılı içinde dahi aşırı sağ ve aşırı sol eğilimli kişilerin kanunlarla yasaklanan ve suç sayılan eylem ve işlemleri üzerinde dikkat ve hassasiyetle durmuş, eski içtihatlarını devam ettirmiştir.

Sayın Dinleyicilerim,

1947 yılında New Yorkta toplanan Dünya Baroları temsilcilerinin kurdukları ve Ankara ve İstanbul Baroları'nın üye oldukları, Dünya Barolar Birliği'nin yaklaşık olarak 70 kişiye varan yönetim kurulu Nisan 1969'da Türkiye'de toplanacaktır. Bu toplantı Ankara Barosu'nun teşebbüsü ile sağlanmıştır. 1972 yılı içinde toplanması gereken konferansın Türkiye'de yapılıp yapılmayacağı yönetim kurulunca Türkiye'de kararlaştırılacaktır. Genel kurula 1500 üye iştirak edebilecektir. Dünya Barolar Birliği Yönetim Kurulu'na başarılar dilerim.

Sayın Dinleyicilerim,

Kuzey Anadolu'daki son depremin Bartın ve çevrelerinde can ve mal kaybına sebep olması hepimizi üzmüştür. Ölenlere rahmet, yaralılara acele şifalar dilerim. Kaybın ilk tahminlerin altında kalması bizim için teselli sebebi olmuştur.

İdarenin ve Kızılay'ın acıları hafifletecek tedbirleri almış olduğu kanısı teselli kaynağımızdır. Sınır komşumuz dost İran Milleti'nin son depremdeki büyük kayıplarından doğan acılarını en samimi hislerle paylaşır, kendilerine başsağlığı dilerim.

Sayın Dinleyicilerim,

Burada, adalet yılını açış konuşmalarımın en sonuncusunu yapmış bulunuyorum. 40 seneyi aşan meslek hayatımın 20 senesi Yargıtay'da çok faziletli büyük hâkimler arasında geçmiştir. En temiz, en iyi, en kâmil insanlarla arkadaşlık yapmak şerefine ve talihine mazhar oldum.

Burada birçok defalar sizlerle konuşmak şerefini kazandım. O konuşmalarımın açıkladığım düşünceleri, kanıları halâ muhafaza ediyorum. Kalbim her zaman milletimin daha mutlu olması için çarpmış, her davranışım bunu hedef tutmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin birliği ve itibarı, Türk Milleti'nin mutluluğu, refahı, Dünya ölçüsündeki haysiyeti ve kuvveti, Atatürk ve 1960 Devrimlerinin ilkelerine uygun davranmaya, onlara samimi şekilde saygı göstermeye, herkesi onlara karşı saygılı bulundurmaya, bu yoldaki devrimlerin dinamik gelişmesini sağlamaya bağlıdır. Bu benim en samimi kanaatimdir. Onun için bütün konuşmalarım bu temellere istinat ettirilmiştir. Bununla Büyük Önder Atatürk'ün emanetini korumak gayreti içinde bulunmanın müstesna zevkini taşıyorum. 40 seneyi aşan meslek hayatımda yanlışlığa düşmemek için, adaletten ayrılmamak için büyük dikkat ve gayretler sarf etti m. Şimdi görevini başarmak için bütün kuvvetini harcamak çabasında bulunmuş olanların mutluluğu içindeyim. Çabalarımın hedefini bulup bulmadığını asil milletim takdir edecektir.

Bu süre içinde milletimin çoğunluğundan iltifat, saygı, sevgi ve asil davranışlar gördüm. Bunların hayranıyım. Kendilerine burada teşekkür etmek yerine getirilmesi zevkli bir borçtur.

Yargıtay'la münasebetlerinde sayın Adalet Bakanı ve Bakanlık erkânı ve Yüksek Hâkimler Kurulu çok anlayışlı davranmışlardır. Bu davranışlarının devam etmesini, bütün konuşmalarımda belirttiğim ihtiyaçların gözönünde tutulmasını dilerken kendilerine samimi teşekkürlerimi sunarım. Sayın Dinleyicilerim,

Naçiz konuşmamın sonuna gelmiş bulunuyorum. Sabır ve tahammülünüzün taşığını takdir ediyorum. Çok hareketli geçen bir adalet yılının bilançosunu daha kısaltmaya imkân bulamadım. Özür dilerim.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ebediyete kadar hür ve bağımsız ve haysiyetli bir devlet olarak devam etmesi, Türk Milleti'nin lâıık olduğu uygarlığa ve refaha kavuşması, millî, demokratik, lâik, sosyal bir hukuk devleti içinde yaşamanın imkânlarından gereği gibi faydalanması en büyük dileğimdir. Yeni adlî yılın hâkimler, diğer adalet görevlileri için başarılı ve bütün millet için uğurlu olmasını dilerim.

Beni dinlemek zahmetinde bulunduğunuzdan dolayı hepinize gönülden teşekkür eder, hepinizi saygı ile selâmlarım.